

Kick-off:

Welzijn aan zet in en met de onderwijsinternaten

“het verblijf van de interne kadert in jeugdhulpverlening”

26 januari 2024

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Opgroeien

Toelichting Katrien Cerpentier

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Opgroeien

Situering CNOW1

Conceptnota

'Onderwijsinternaten'

13 november 2020

=>

Decreet van 16 juni

2023 over de

onderwijsinternaten

Erkenning van de sector

- Algemeen voorwaardenscheppend kader
- Interne ... verblijf kadert in de jeugdhulpverlening
  - Artikel 14: Impact op proces van inschrijving
    - afsprakenkader en ondersteuningsplan
    - principes en rechtsgrond voor (latere) uitvoering

ondertussen

Conceptnota

‘Onderwijs - welzijn’

- Brussel (Sonja Erteejee)
- Gent-Scheldekraacht (Samen1Plan Gent-Scheldekraacht)
- Zuid-Limburg (1sGEZINd)

- Samenwerking voor internen met ondersteuningsnoden
- 2022: basistekst
- 2023: 3 pilootregio's
- 2024: kadertekst en implementatie in Vlaanderen (1,6 miljoen 1 Gezin, 1 Plan)

- Stuurgroep, klankborggroep, visitaties

Uitdagingen

- Piloten: Basistekst => kadertekst
  - kadertekst ≠> sjabloon
  - Het is een eerste stap, een basis, ...
  - Lokale implementatie – vertaalslag
    - opportuniteiten
    - uitdagingen
    - rollen verder uitklaren (bv. CLB, ...)
- => Verder bouwen (beetje herbeginnen)
- (BVR, klassieke communicatie)

Monitoring en governance

Introductie
pilootregio's, werking
1G1P en lokale
eigenheid

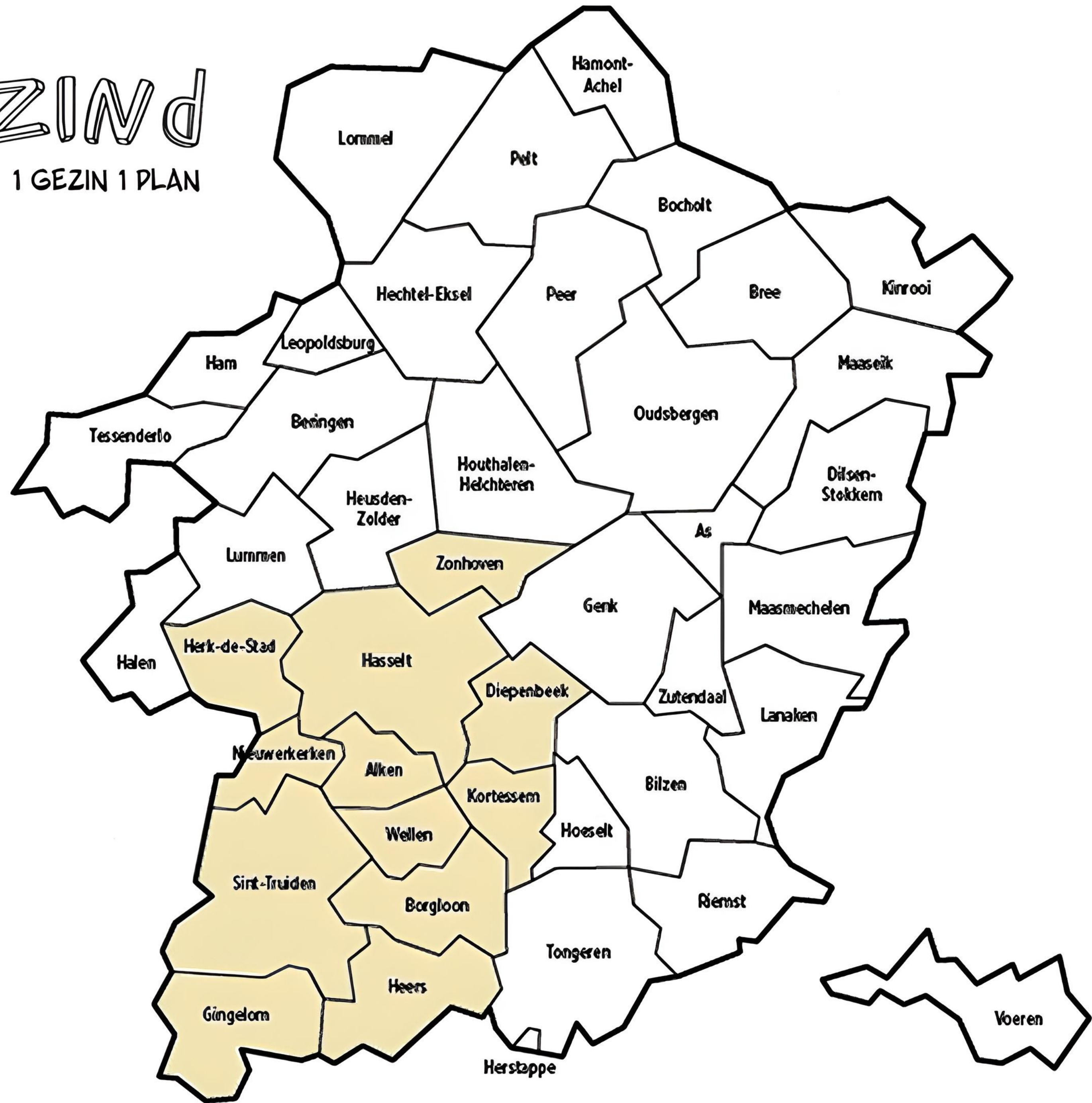

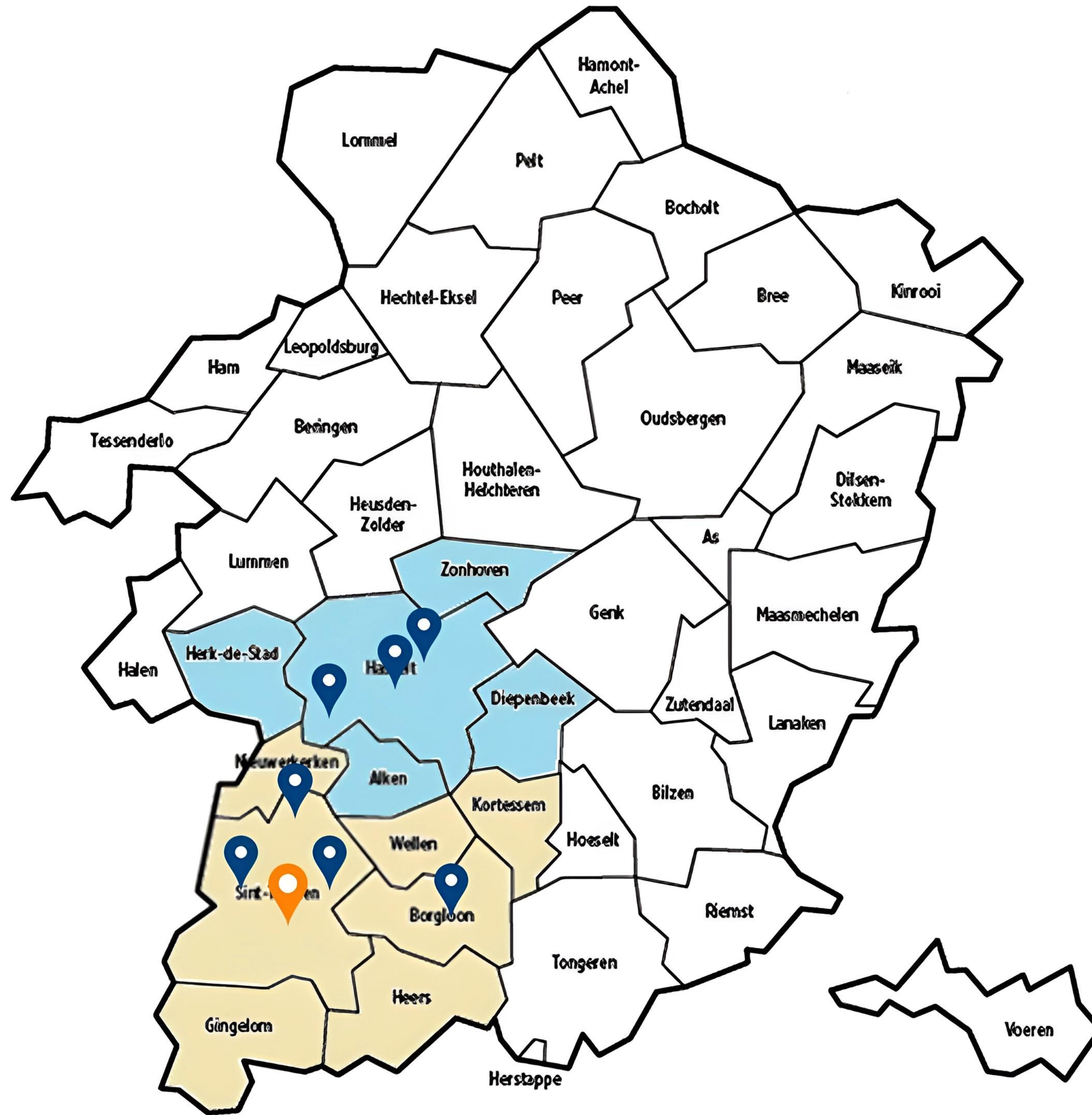

1sGEZIND

1 GEZIN 1 PLAN

onthaal-
punt
jeugdhulp

DOET ERTDOET

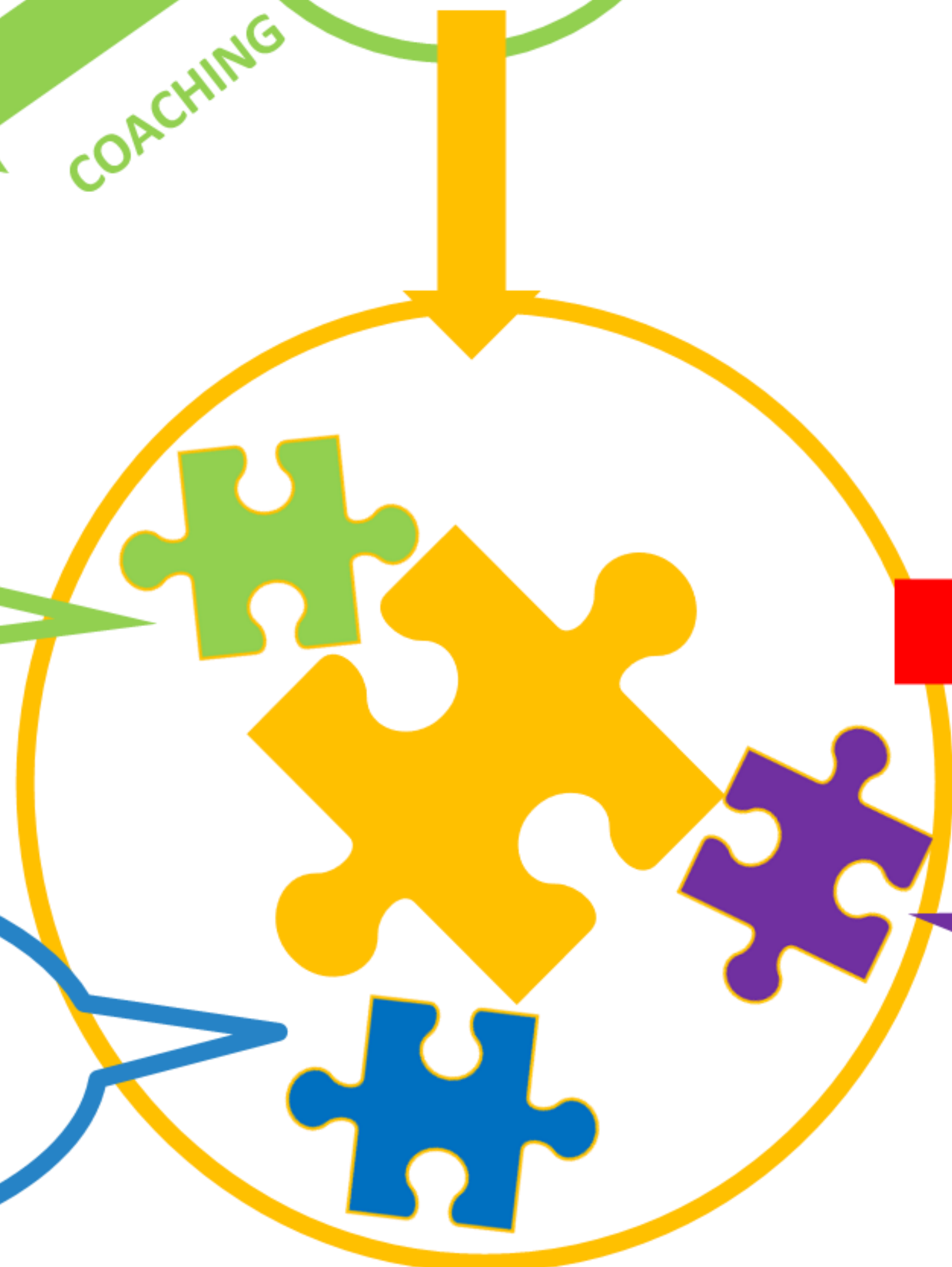

Aanmelder kan verder

COACHING

Basisvoorzieningen
(HvK, ELP FOD, privé aanbod, CLB, burgerinitiatieven bv. EKC, Domo, ...)

Gespecialiseerde / RTJ hulp
(bv. CKG, PH, contextbegeleiding, dagcentrum, CGG,...)

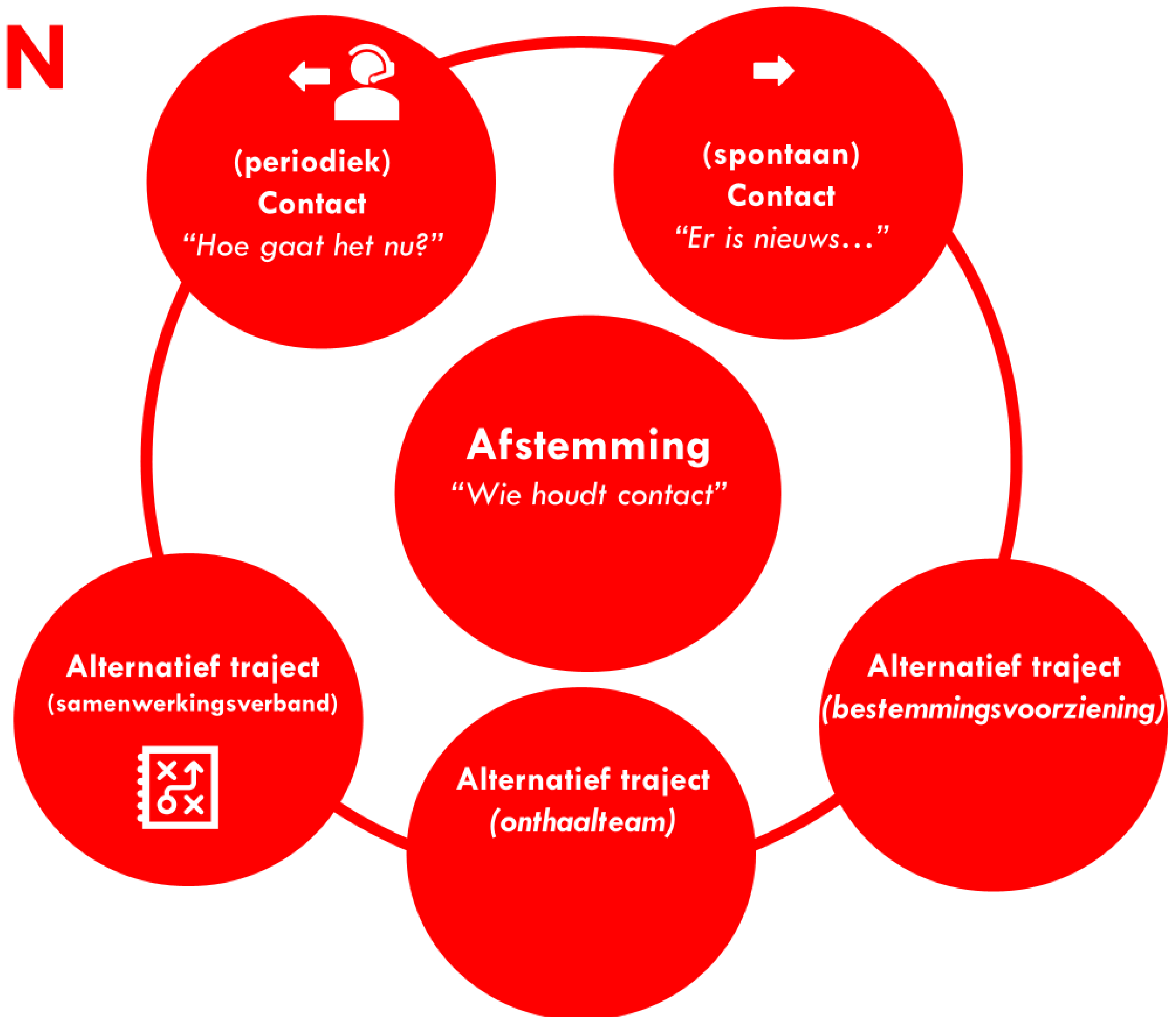
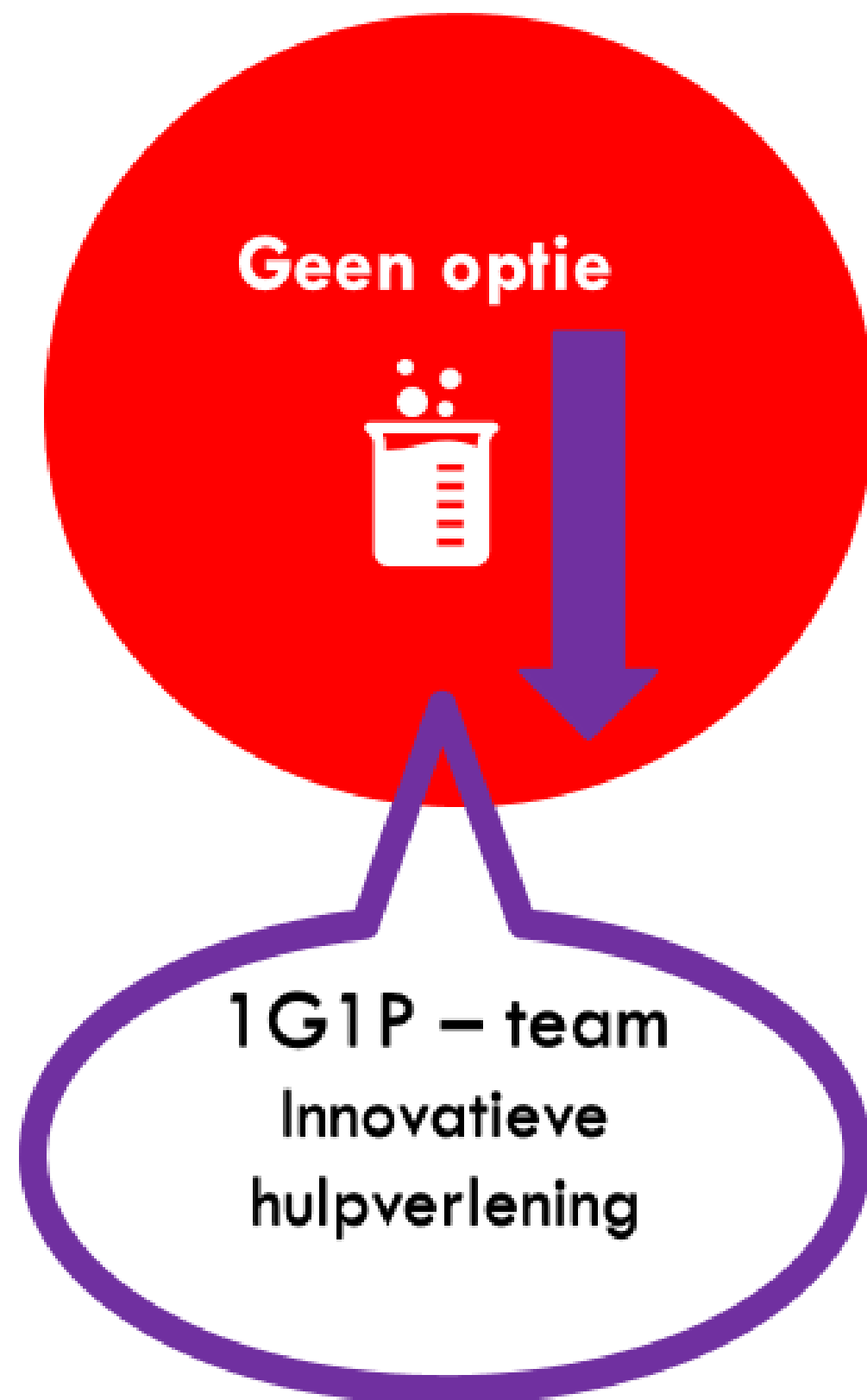

WACHTEN

1G1P – team:

1. Innovatieve hulpverlening
2. Trajecten i.k.v. een gezinsplan
3. ELP

WACHTEN

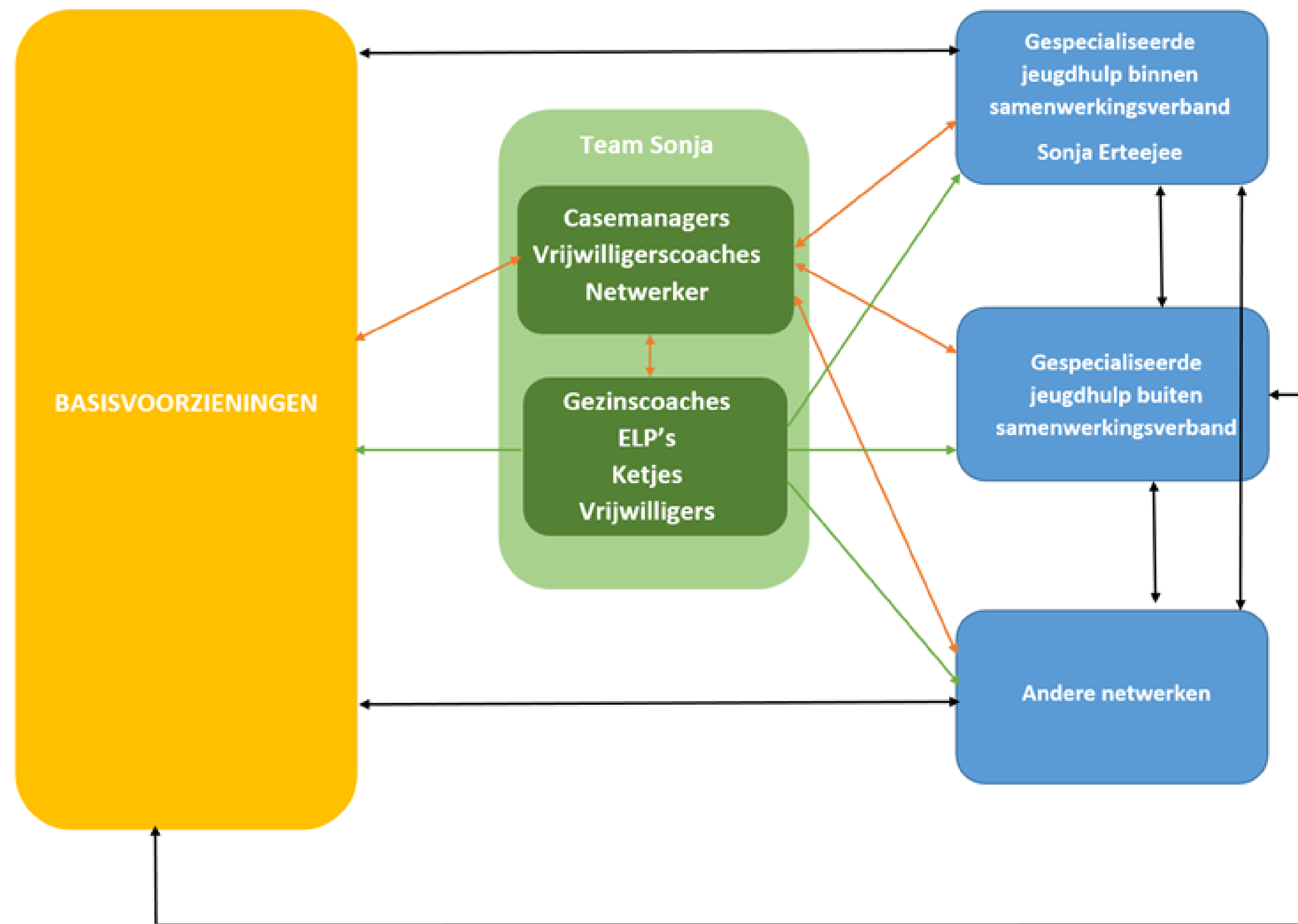

Brussel

- Regio Brussel = Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 19 gemeentes
- Samenwerkingsverband: Sonja Erteejee (>40 partners)
- Kernpartner CAW Brussel
- Teamwerking: Team Sonja
- 8 Internaten

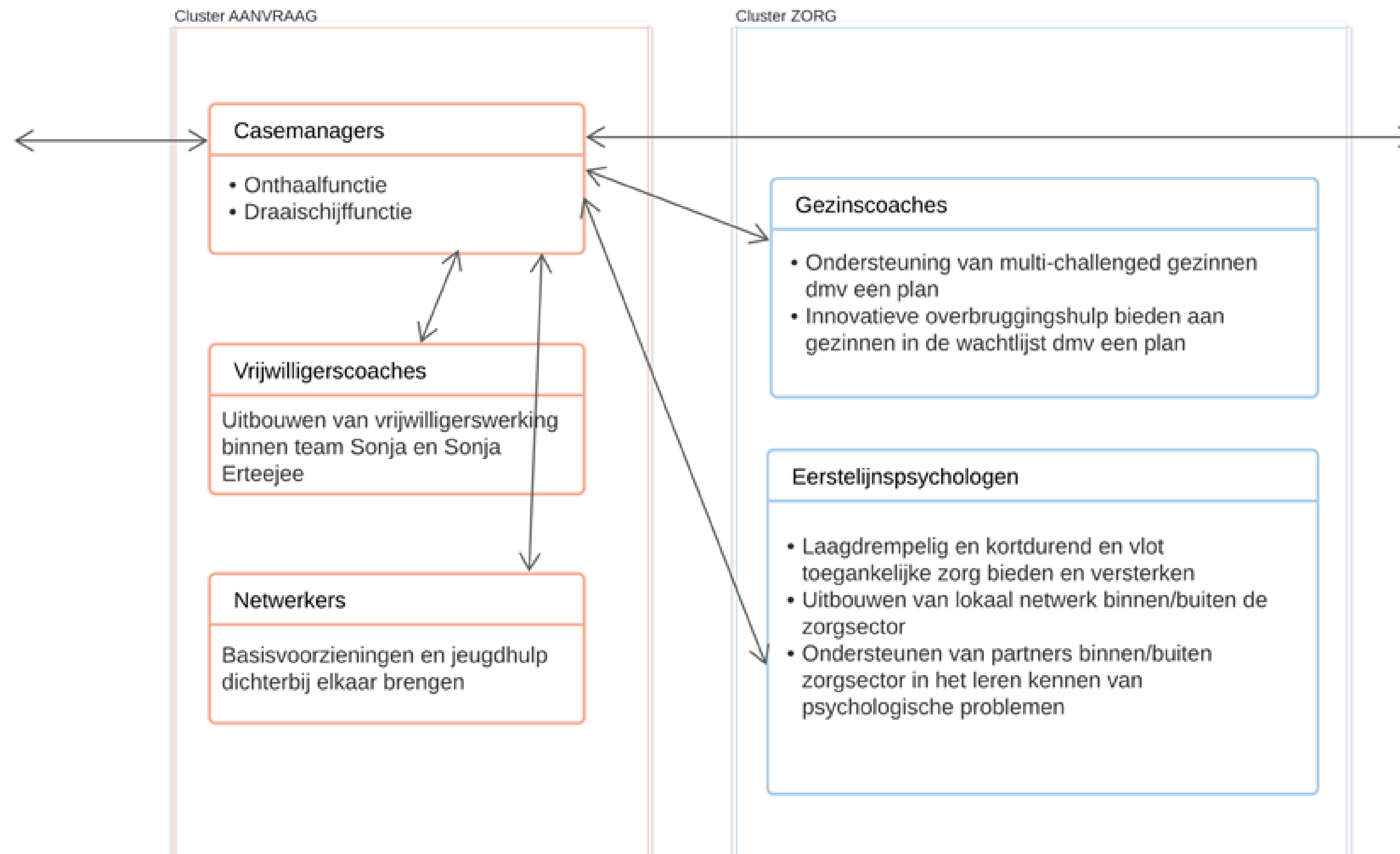

Positionering team sonja

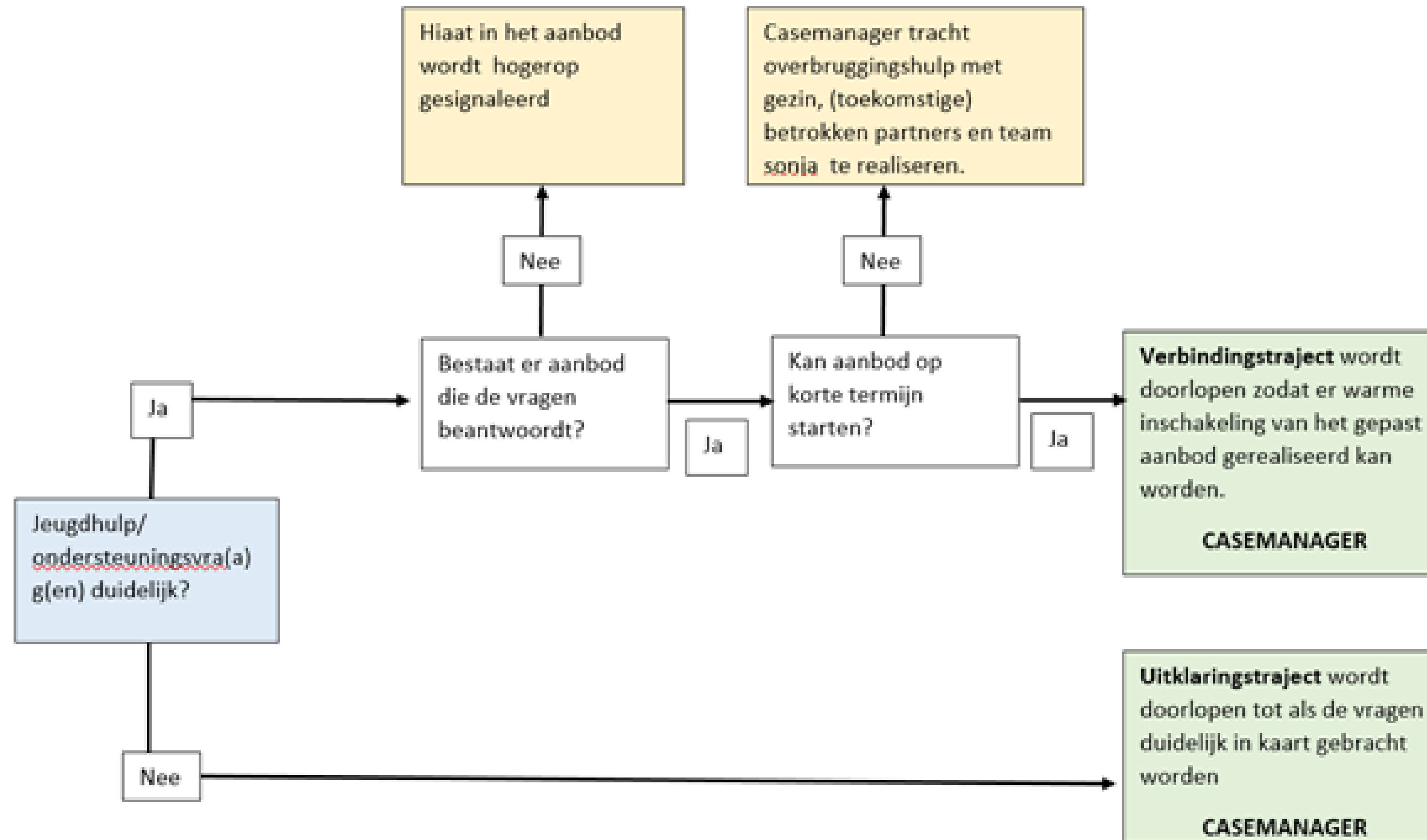

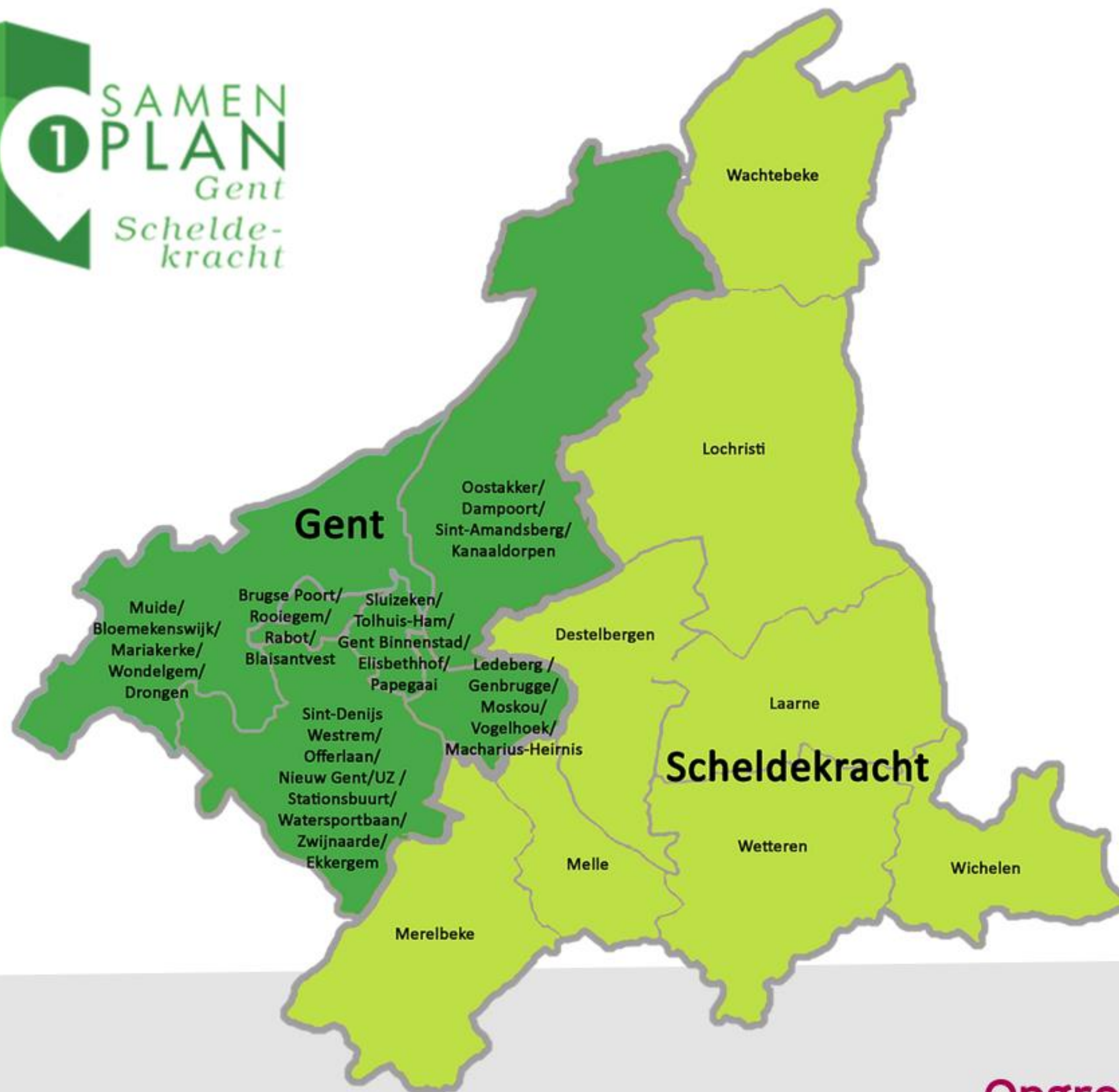
Samenstelling team sonja

Werking/flow team Sonja

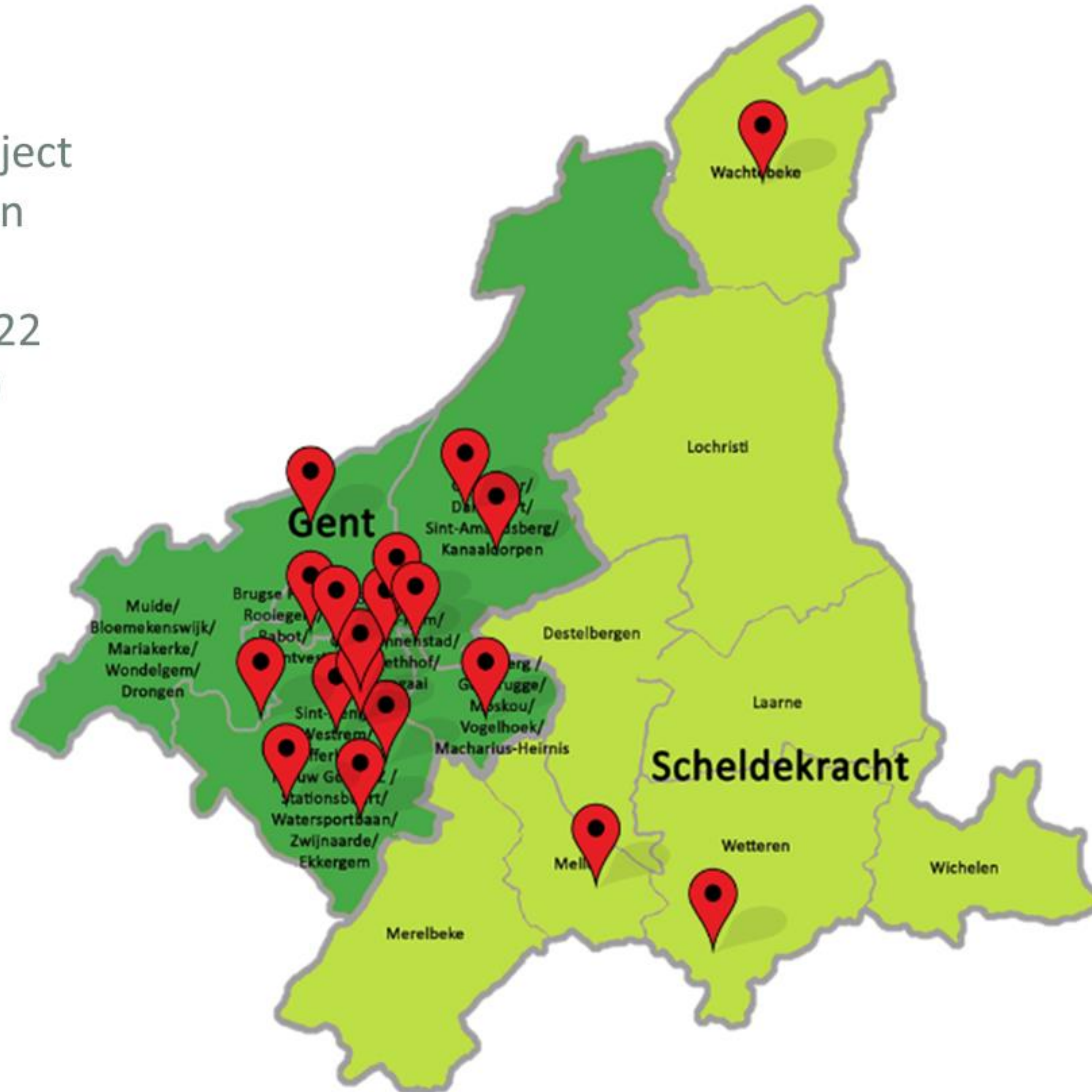

- **Samenwerkingsverband** met partners van CLB's, CAW, BJZ, CGG, CKG, VAPH, basisvoorzieningen/Huizen van het kind en lokale besturen
- **Kernpartner** : TOPunt (samenwerking van de 3 Gentse CLB's)
- **Teamwerking:** Intersectoraal consult, mobiele begeleidingen voor gezinnen die geen tijdige of geen gepaste hulp vinden (verbindingsteam) en eerste lijnspsychologen

2023: pilootproject
met 6 internaten

2024: In totaal 22
vestigingen , 19
internaten

Aanmelder kan verder

COACHING

Basisvoorzieningen

(HvK, ELP FOD, privé aanbod, CLB, burgerinitiatieven bv. EKC, Domo, ...)

Gespecialiseerde / RTJ hulp

(bv. CKG, PH, contextbegeleiding, dagcentrum, CGG,...)

WACHTEN

1G1P – team:

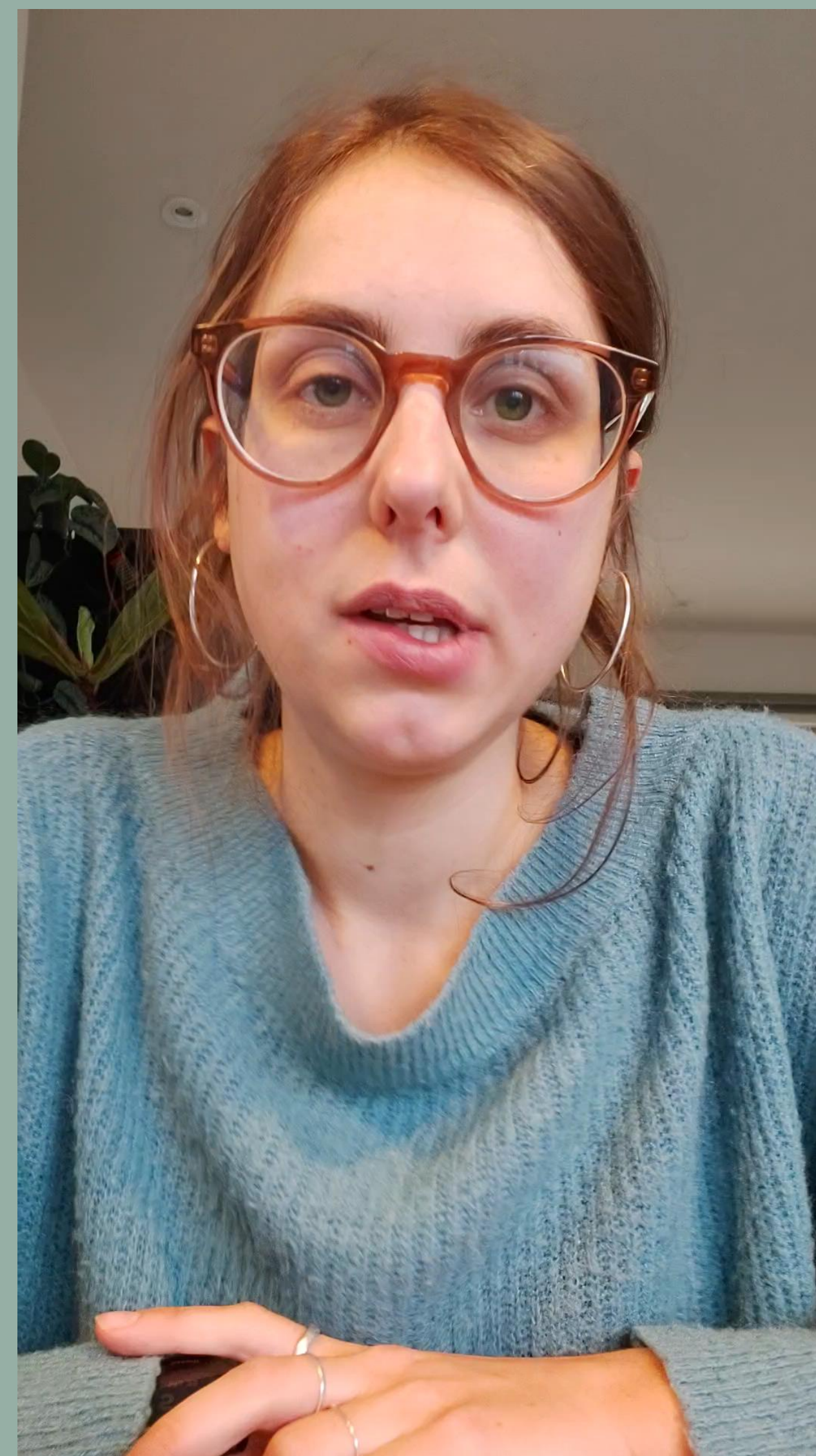
1. Innovatieve hulpverlening
2. Trajecten i.k.v. een gezinsplan
3. ELP

1. Ondersteuning van de samenwerking tussen onderwijsinternaten en welzijnspartners

Getuigenis OSD Limburg

Samenwerking met CLB

Regelgeving onderwijs

- CLB's zijn verbonden aan scholen
- Onderwijsinternaten werken samen met de CLB's van de scholen waar hun internen schoollopen
  - Sommige internaten werken samen met 1 school
  - Andere internaten werken samen met verschillende scholen, soms ook van verschillende netten
  - Vraag aan CLB moet ofwel van de ouders ofwel van de school komen, kan niet rechtstreeks van het onderwijsinternaat komen
- Draaischijffunctie CLB
- Belang van OLB-perspectief (onderwijsloopbaanbegeleiding)

Samenwerking met CLB

Impact op CNOW1

- Belangrijk om in beeld te krijgen welke CLB's op welke internaten betrokken zijn
- Inzetten op lokaal overleg en afstemming met en tussen CLB's
- CLB heeft een draaischijffunctie, zal veelal reeds betrokken zijn op casussen, maar mogelijk niet altijd
- Impact op (onderwijs)loopbaantrajecten mee in rekening brengen

Samenwerking internaten, 1g1p, CLB GO! (regio Zuid-Limburg)

Getuigenis internaat vanuit de pilootregio

Leerwinsten:

- Kinderen kansen geven zonder het volledige netwerk uit het oog te verliezen.
- Wij hebben volledig kunnen werken volgens de principes van het PPGO!
- De eigenheid en het tempo van iedere deelnemer werd altijd gerespecteerd.
- De samenwerking heeft voor ons internaat zeker al mooie resultaten opgeleverd.

Uitdagingen

- Bij de intake moet duidelijk zijn wat de bedoeling is. De meeste opmerkingen uit het veld zijn vooral dat internaten vaak “de wachtkamers zijn van een leefgroep”. Géén 'voorzieningen lightversie' worden.
- De rol van wie de regie neemt in elke regio moet duidelijk zijn: het is mogelijk dat iemand van het CLB de contactpersoon is maar dat zal vermoedelijk niet in elke regio zo zijn. Uniforme aanpak over de regio's heen is niet ons doel echter, iedere regio regelt het zoals ze zelf wensen.
- Verschillende leerlingen zijn verbonden aan verschillende CLB's: het is soms moeilijk om met al die verschillende CLB's het contact te houden.
- Opvoeder is plaatsvervangende opvoedingsverantwoordelijke maar voor het delen van vertrouwelijke info vragen we expliciet nog toestemming ouders
- Algemeen aandacht hebben voor het verschil tussen beroepsgeheim en ambtsgeheim
- Aandacht hebben voor de onderwijsloopbaan van de leerling en onderwijsloopbaanbegeleiding. Dit is een specifieke rol van het CLB => maak hier ook gebruik van.

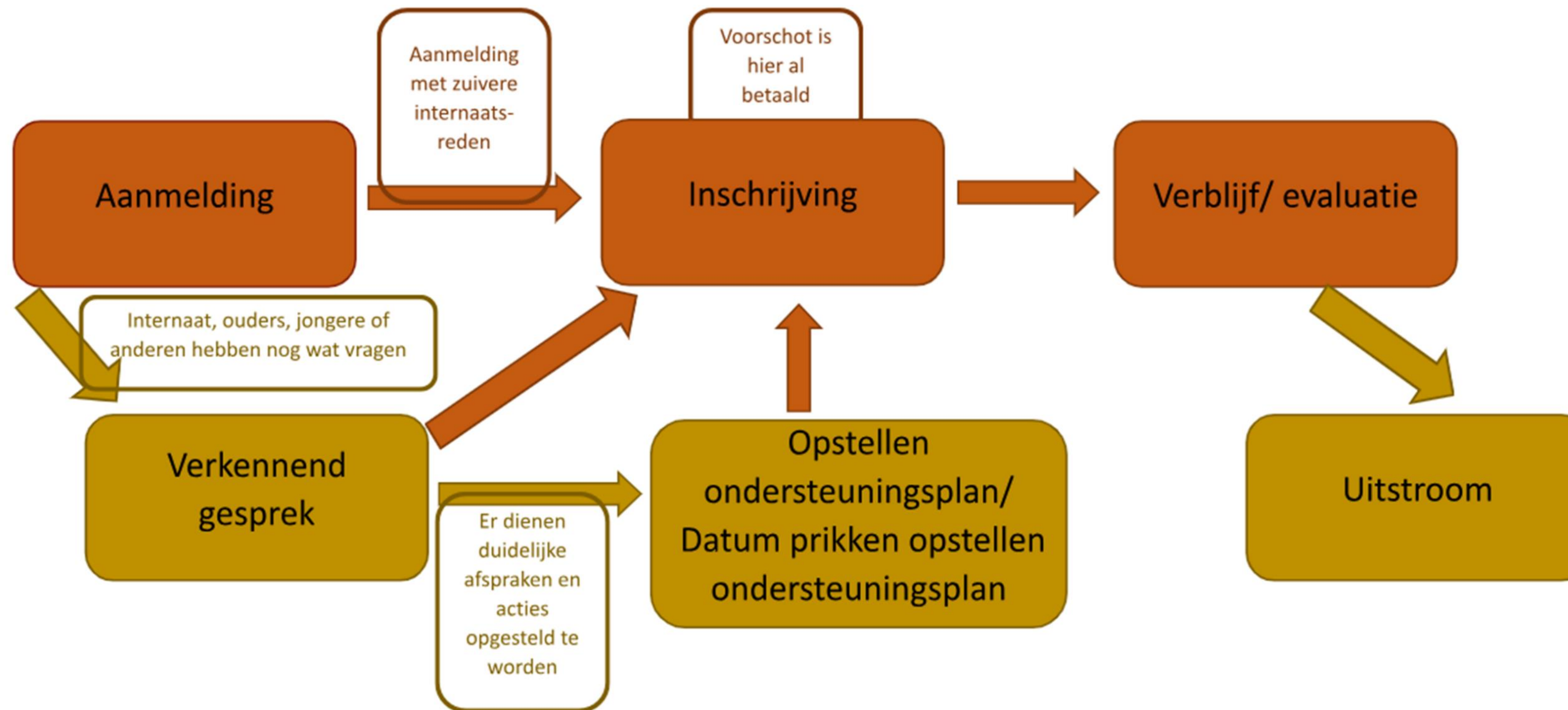
2. Beleidsondersteuning

Beleidsondersteuning

- ~~Implementeren~~ Versterken van het kwaliteitsvol verblijf voor het welbevinden van de internen, hun context en het internaatsteam.

Wat is dat nu, een kwaliteitsvol verblijf?

Bij de aanmelding, het verkennend gesprek en het opstellen van het ondersteuningsplan(indien dit gebeurt voor de inschrijving) kan er nog steeds beslist worden om niet over te gaan tot inschrijving.

Samenwerking en elkaar leren kennen

- Draaiboek kwaliteitsvol verblijf
- Erkenning van het internaat als een opvoedingsfiguur
- Signaalfunctie naar het ruimere beleid
- Gezamenlijke vorming
- Samenbrengen van beleidslijnen
- Netwerkmomenten voor internaten en welzijn
- Beheerders- / Directieoverleg

Referentiekader internaatskwaliteit (RiK)

- Het project komt tegemoet aan enkele punten die vermeld staan in het RiK, zoals volgende kwaliteitsverwachting:

Kwaliteitsverwachting 13

Het internaatsteam biedt alle internen een passende begeleiding.

Kwaliteitsbeeld

Het internaatsteam begeleidt de internen als groep, waar nodig als individu. Het internaatsteam detecteert de mogelijkheden en de behoeften van de intern en differentieert de begeleiding waar nodig en mogelijk. De sterktes van de internen vormen het uitgangspunt voor de begeleiding. Het internaatsteam gelooft dat alle internen de mogelijkheid in zich hebben om te leren en te groeien. Voor internen met specifieke ondersteuningsbehoeften plant het internaatsteam in overleg met de ouders, de school en eventuele andere externe partners specifieke ondersteuning, gericht op maximale participatie van de intern aan de internaatswerking en aan het maatschappelijke leven.

Onderzoeken

- Onderzoek van het kinderrechtencommissariaat
'Leven op een schoolinternaat, hoe beleven jongeren dit zelf?'
- Onderzoek van Artevelde Hogeschool
'Onderwijsinternaten op de brug naar welzijn.'

3. Teamondersteuning

Teamondersteuning

SPOC (Single Point of Contact)

Een contactpersoon per internaat – elk pilootregio heeft dit anders georganiseerd
=> preventief en escalatieverminderend

- Zuid-Limburg: 1 jeugdhulporganisatie / onderwijsinternaat
- Gent-Scheldekracht: Projectcoach voor alle internaten betrokken in het project
- Brussel: vaste casemanager/ onderwijsinternaat

Professionalisering en teamzorg ifv noden

Kan op verschillende manieren: intervisies, gezamenlijke vormingen,...

! Opvoeders zijn geen hulpverleners

- Zuid-Limburg: SPOC organisatie van internaat neemt vraag rond VTO op
- Gent-Scheldekracht: Gezamenlijke vorming
- Brussel: groot Sonja intervisie : multidisciplinair (VK, OCJ, KED, VAPH) casusbespreking

Teamondersteuning

Brede dienstverlening

Bij het opmaken van een plan betrek/exploreer alle mogelijke aanbod die mogelijks (delen van) vragen kunnen beantwoorden: welzijnsaanbod maar evenals vrijwilligersaanbod, basisvoorzieningen, gezinshulp,...

- Zuid-Limburg: Welzijnspartner sluit aan op overleg rond voorstellen van een ondersteuningsplan
- Gent-Scheldekracht: CGG Adentro komt op het internaat mee nadenken over een plan van aanpak wanneer ze te maken krijgen met middelgebruik van een intern.
- Brussel: netwerkers voor aanbod basisvoorzieningen, vrijwilligerswerking

=> Hierna getuigenis van Sanny Peetermans, directeur Internaat Tehuis Etterbeek Brussel

Tehuis voor Foorreizigers- en Schipperskinderen

Pater Eudore Devroyestraat 29, 1040 Etterbeek

tel.: 02 / 734 19 05

e-mail: sanny.peetermans@tehuisbrussel.be

www.tehuisbrussel.be

Samenwerking onderwijs - welzijn

Wij hadden het geluk te mogen deelnemen aan het pilootproject voor de internaten 1G1P, een samenwerking tussen onderwijs en welzijn.

Bij aanvang van het project startte dat meteen op hoge snelheid. Een team van Sonja Erteejee kwam langs om kennis te maken en hun aanbod voor te stellen. Cases konden onmiddellijk doorgegeven worden. Het team van Sonja Erteejee ging daarmee meteen aan de slag. Op korte tijd werd zeer mooi resultaat geboekt.

De casemanager is een soort een brugfiguur tussen ons, SDJ, CAW, etc. Net dat is een noodzakelijke schakel om beweging te krijgen in de vaak logge structuur van deze instanties.

Maar vooral: de kinderen krijgen eindelijk de hulp waar we al jaren op zaten te wachten.

Op amper een jaar tijd is dat project een onmisbaar instrument in onze werking geworden. Niet in het minst door de gedrevenheid van de medewerkers van Sonja Erteejee.

Dikke dankjewel daarvoor en laat ons dit zeker verderzetten in de toekomst!

Sanny Peetermans,
Directeur internaat Tehuis Etterbeek

Getuigenis vanuit DOP Limburg

“Het internaat is een zeer belangrijke samenwerkingspartner als het gaat over opvoeding van kinderen. We mogen niet vergeten dat het internaat voor jongeren een tweede thuis is. Het is dus essentieel dat zij goed geïnformeerd zijn en dat er korte lijnen zijn tussen internaat, ouders, consulenten, andere betrokken hulpverleners,...” (onthaalpunt Jeugdhulp Doetertoe)

“De hulpvragen m.b.t. kinderen en jongeren op internaat zijn niet zo verschillend van andere hulpvragen die gesteld worden aan het samenwerkingsverband 1G1P.” (onthaalpunt Jeugdhulp Doetertoe)

“Dankjewel om het even mee uit te zoeken en vast te nemen. Ik wist echt niet waar ik naartoe moest. Het onthaalpunt was een gids die samen met ons op zoek ging naar mogelijkheden.” (ouder van een interne)

*“Als onthaal kunnen jullie op een metapositie gaan staan en creatief mee nadenken. Dit is ondersteunend, maar schudt ons soms ook wakker, waardoor er acties ontstaan.”
(hulpverlener)*

4. Ondersteuning van internenzorg

Verschillende trajecten

Traject 0

De intern verblijft in het onderwijsinternaat vanuit een zuivere onderwijsinternaatsoverweging

Traject 1

Een verblijf in een onderwijsinternaat, zonder bijkomende ondersteuning is een geschikte oplossing voor de intern (afsprakenkader)

Traject 2

Er is een bijkomende vraag en nood tot ondersteuning rond een specifieke situatie van een intern.
(afsprakenkader en ondersteuningsplan)

Traject 3

Onderwijsinternaat mét bijkomende ondersteuning is niet voldoende/ niet de gepaste hulp. Er is een hoge ondersteuningsnood en sense of urgency om meer geschikte hulp te vinden. (afsprakenkader en ondersteuningsplan)

Afsprakenkader

Bevat

- Contactgegevens van onderwijsinternaat, de ouders, de betrokken hulpverlener(s), eventueel een vertegenwoordiger van 1G1P en desgevallend de sociale dienst.
- De zorgen, krachten en doelen van de jongere.
- De samenwerkingsafspraken (OA financieel, opvolging van de situatie van de jongere, zijn verblijf en over de regie van het traject).
- Ook aandacht besteden aan weekend- en vakantieregeling, regeling bij ziekte en eventueel de activiteiten van de intern buiten het onderwijsinternaat.

→ **Wordt opgesteld bij trajecten 1,2 en 3**

Ondersteuningsplan

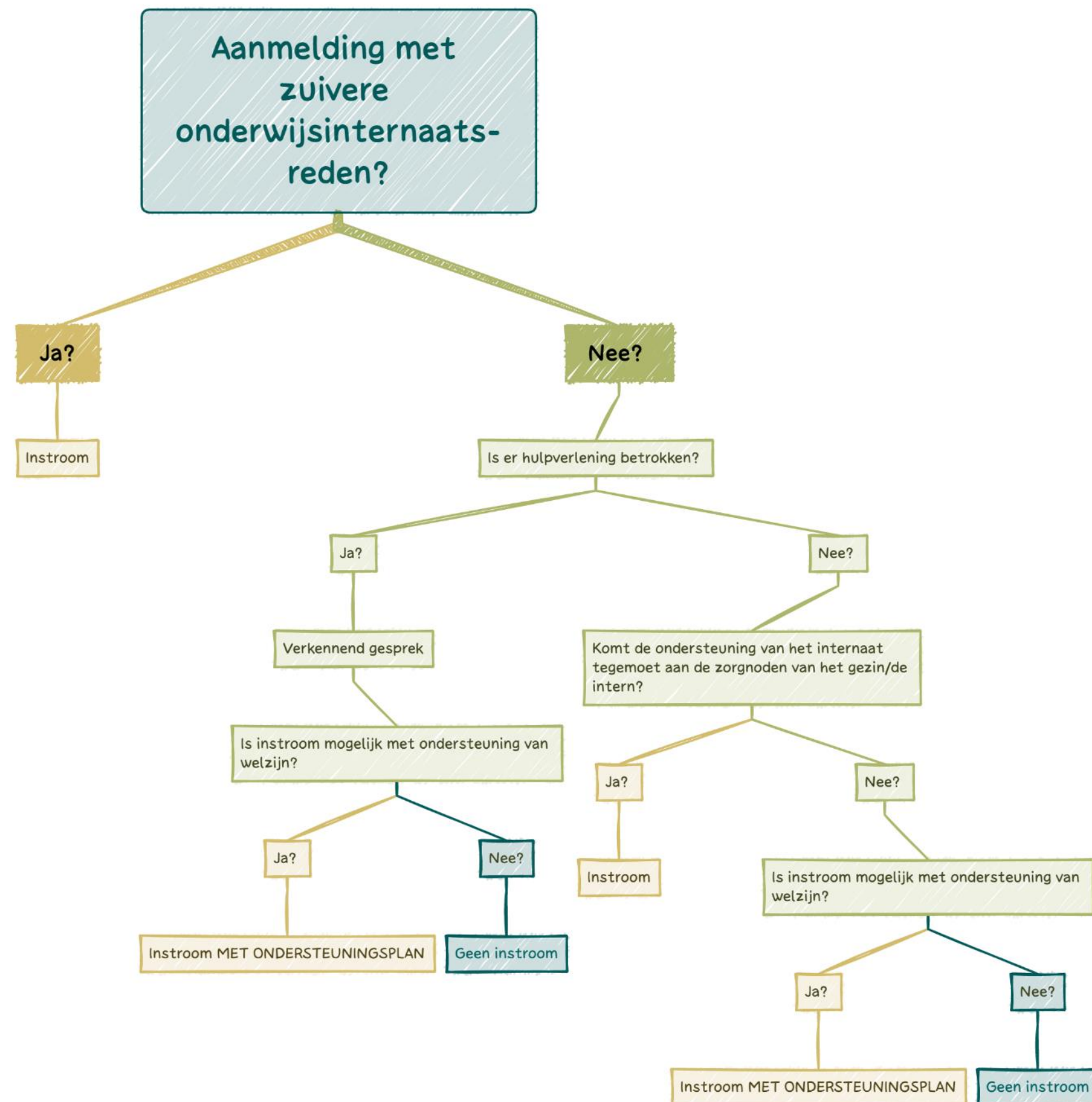
Bevat

- Afspraken over de geboden ondersteuning
- Samenwerkingsafspraken op niveau van het gezin en sociaal netwerk van de jongere
- Afspraken van wie de regie van het ondersteuningsplan opneemt.
- Ook afspraken over de uitstroom (zowel uit het internaat als bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar)

Het ondersteuningsplan wordt ondertekend door de betrokken partijen en zoeken een nieuwe datum voor verdere opvolging.

→ **Wordt opgesteld bij trajecten 2 tot 3**

Een aanmelding. Wat nu?

Een traject **start steeds met een kwaliteitsvolle aanmelding** waarbij bepaald wordt,

op basis van een **dialog** tussen de betrokken partijen,

of het kind of de jongere kan worden ingeschreven in het onderwijsinternaat.

Belangrijk bij een aanmelding

- Zorg voor een onderbouwde en doordachte toeleiding naar het onderwijsinternaat. De overweging voor een onderwijsinternaat kan volgende redenen bevatten:
  - Het onderwijsinternaat als ondersteuner van de schoolloopbaan;
  - De intern heeft baat bij een vast ritme en structuur;
  - De intern kan functioneren in het positieve leefklimaat van de groep;
  - Het onderwijsinternaat als ondersteunings- en opvoedingspartner van het gezin.

Belangrijk bij een aanmelding

- Bij de aanmelding zijn de actoren aanwezig die mee het afsprakenkader of eventueel ondersteuningsplan dienen op te stellen en te ondertekenen.
- Er is een transparante dialoog en open communicatie tussen de betrokkenen, zodat op basis van de correcte informatie en heldere beeldvorming een juiste inschaling kan gebeuren.
- Het kind/de jongere en de ouders zijn gemotiveerd voor een onderwijsinternaat.
- Er wordt rekening gehouden met de draagkracht van het kind of de jongere, het gezin, het internaat en de partners.
- Er is verblijf voor de intern in het weekend, vakanties en bij ziekte of vrije dagen.

Getuigenis vanuit internaat Mariavreugde

Verblijf

- Internaat als volwaardige partner in de opvoeding
- Tussentijds bij/afschakelen
- Weekend en vakantieregelingen

Uitstroom

- Einde verblijf => evaluatiegesprek
  - Goede afspraken maken omtrent toeleiding naar ander aanbod
  - Aandacht voor transitieleeftijden (tijdig voorbereiden, partners ACT betrekken)
- Zuid-Limburg & Gent-Scheldekracht: nog niet veel uitstroom
- Brussel: CM verzekert opvolging/evaluatie plan, toeleiding/verbinding met vervolghulp, continuïteit

=> hierna audio getuigenis van mama die bedankt voor de ondersteunende samenwerking 1G1P-Internaat-CLB

Voor mij, u [SONJA Casemanager] hebt mij enorm geholpen

5. Uitdagingen

Samenwerking jeugdhulp onderwijsinternaten

Discreet samenwerken in het belang van jongeren

steunpunt mens
en samenleving

Jongeren met hulpnoden

Feit; tekort aan opvangmogelijkheden

Onderwijsinternaten vangen op en bieden; structuur, rust, veiligheid, sociale contacten, adempauze, ...=

Gunstig klimaat om schoolloopbaan en ontwikkeling te ondersteunen en te begeleiden

Jongere heeft rugzak bij en is veelal loyaal naar gezin van herkomst (elastiek)

Mag ik u voorstellen?

Ouder 1

Ouder 2

Kind, kinderen, jongeren.....

Verbinding als jeugdhulpverlener, ongeacht de setting

Wie bewaakt de verbinding met het gezin? Expliciet aandacht aan besteden (1G1P)

Elastiek(en) symboliseert deze verbinding

Ouders

Blijven eerste opvoedingsverantwoordelijken

Dus : open dialoog met hen

Om tot afsprakenkader en ondersteuningsplan te komen in het internaat,

Ten behoeve van hun kind, jongere

Ongeacht de aanwezigheid van een welzijnsactor

Discretie als deugd

Terughoudendheid tgo nieuwsgierigheid

Bewustzijn van opdracht en doelstelling; wat hebben we te doen?

Bewustzijn van verwachtingen tav partners ifv doelstelling

Algemene gegevensbeschermingsverordening

Doelbinding en persoonsgegevens; welke gegevens nodig om kernopdracht uit te voeren?

Proportioneel dus niet overmatig

Relevantiefilter in functie van doelbinding (argumenten)

Arbeidsovereenkomst

Discretieplicht of ambtsgeheim (ambtenaren)

Info in functie van uitoefening opdracht, ambt

Delen in dienst enkel met bevoegden in functie van de dienstopdracht (doelbinding)

Niet alles delen met onderwijsinstelling, leerkrachten, schooldirectie!

Tuchtregels of ontslag bij overtreding

Beroepsgeheim (458 SWB)

Discretieplichtigen met beroepsgeheim

Individueel aansprakelijk als drager

Schending is een misdrijf, strafrechtelijke vervolging kan

Beschermt de individuele vertrouwensrelatie: vrije ruimte om te veronderstellen, spreken, bevragen etc...

Nodig in functie van de doelstelling, opdracht = noodzakelijk vertrouwen

Beroepsgeheim

---

1. Cliënt als mandaatgever voor opdracht ; vb. GGZ, JAC, CLB, ...
2. Beroepsgeheim tav derden maar rapporteringsplicht naar opdrachtgever binnen grenzen opdracht ; consulenten- JRB, BJZ, OCMW, ...

Beroepsgeheim niet absoluut

“Vertrouwen komt te voet en gaat te paard”

Onachtzaamheid kan samenwerken met cliënten bezwaren, want veroorzaakt wantrouwen

Minderjarigen zijn op hun hoede naar volwassenen! (onderzoek KRC)

Doorbreekingsgronden om rechtmatig te spreken

Maar met vizier op gezin!!!!!! (niet achter de rug)

Onderwijsinternaten als jeugdhulpaanbieder?

Agentschap opgroeien scheidt helderheid

Over internaat als jeugdhulpaanbieder?

Indien ja, internaat heeft beroepsgeheim (welke functies?)

Principiële zwijgplicht tav derden=gevolg

Gedeeld beroepsgeheim met jeugdhulpaanbieders: relevant
en proportioneel delen

In belang van kind en ouders=cliënten

Samenwerking jeugdhulp onderwijs

Ken elkaars opdracht

Ken elkaars verwachtingen tav samenwerking

Wat heeft onderwijsinternaat nodig om jongere goed op te kunnen vangen?

Wat kan jeugdhulp aanleveren om opvang in internaat te optimaliseren, rekening houdend met relevantiefilter en m.o.o. op behoeften en noden van een jongere?

Welke terugkoppeling vanuit het internaat wordt verwacht?

Evalueer op gezette tijden de samenwerking (protocol van moed Antwerpen):

Los van concrete mensen en gebaseerd op ervaringen

Opdracht van jeugdrechter of OCJ

Welke opdracht wordt geformuleerd tav het gezin en de jongere?

Helder genoeg voor het internaat?

Vraag naar bijkomende uitleg in functie van adequate opvang

Weet dat er gefilterd wordt

Evalueer op gezette tijdstippen de samenwerking!

Waarden in jeugdhulp

Transparantie tav gezin

Respect voor de loyaliteiten van een kind tav gezin van herkomst

Betrouwbaarheid van de omgeving , zowel school als hulpverleners; doe wat je zegt en zeg wat je doet....

Meerzijdige betrokkenheid!

Gezin van herkomst zit in de rugzak van de jongere

Veiligheid, signalen vanwege jongere of ouders?

Jongeren hebben vaak enkel gedrag(buitenkant) om te verduidelijken dat ze in nood zijn!

Vertalen is onze job

Kinderen passen zich aan, aan de mores van het internaat

Doorbreekingsgronden bij beroepsgeheim

Inschatting van een acuut gevaar; vb ontvluchtingsgevaar, zelfverminking, eetstoornis, explosief gedrag, zelfdoding, tienerpooierschap,.....

Vooraleer te delen, maximaal inzetten op gesprek met jongere, ouder, ouder,....

Motiveren om te delen met internaat; kan tijd en geduld vragen....

Crisis kan delen uitlokken om acuut gevaar af te wenden.

Beroepsgeheimdrager licht cliënt asap in over gedeelde info, om vertrouwen niet te ondermijnen.

Gepaste hulp in nood

Schending integriteit jongere en of ouder(s)

Hulp aan betrokkene volstaat niet

Derden inschakelen en informeren=gepaste hulp in nood

Schuldig hulpverzuim voorkomen=burgerplicht

Noteer in dossier welke stappen gezet werden en welke argumenten gevolgd

Anticiperend startgesprek

In een driehoeksoverleg kunnen samenwerkingsafspraken gemaakt worden tussen jeugdhulpaanbieder, het onderwijsinternaat , de betrokkenen (ouder(s) en jongere)

Wat hebben we te delen vooraleer je bij ons komt? Wat is relevant om te weten over jouw situatie? Wat is ondersteunend voor jou als jongere tijdens het verblijf?

Wanneer word je gebracht en wanneer weer opgehaald?

Wat zijn onze huisregels en wat als deze niet gerespecteerd worden? Wie wordt eventueel verwittigd als je niet binnenkomt of opgehaald wordt? Transparant toelichten...

Ervaring kan dit gesprek stofferen door te anticiperen,.....

1gezin1plan

Regie bij het gezin

Ondersteund door 1G1P

Dus transparantie en ouders betrekken

Evalueer met het gezin

Wat loopt goed?

Waar bij sturen?

Welke info missen we om goed te kunnen werken?

Welke info kan het gezin zelf geven?

Leg transparant aan de jongere, de ouder uit welke info je bijkomend nodig hebt om goed te kunnen opvangen, ondersteunen?

Leg uit aan wie je deze info wil vragen en waarom.

Geef jongere, ouder inspraak in zijn/haar traject

= de deskundige van zijn situatie.

Moeilijke gesprekken kunnen: bereid met collega's voor

Gesprek met ouder(s)

Onmogelijk?

Bespreek dan met welzijnsactor hoe dit best aangepakt wordt

Hoe wordt een ondersteuningsplan opgemaakt zonder betrokkenheid van ouder(s)?

Hoe wordt dit gehanteerd tav de jongere? Welke stem heeft de jongere hierin?

Krijgen ouders een brief ter kennisgeving?

Samengevat

Leer elkaars werking kennen

Heeft de partner beroepsgeheim of niet?

Met rapportageplicht?

Respecteer elkaars opdracht

Communiceer over verwachtingen om jouw opdracht kwaliteitsvol te kunnen vervullen

Evalueer regelmatig de samenwerking en stuur bij

Hou het gezin in je vizier en respecteer de verbinding van de minderjarige

Dank

Voor uw aandacht!

Lunchpauze

Mevrouw Crevits
Minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Opgroeien

ONDERWIJSINTERNATEN OP DE BRUG NAAR WELZIJN

Een belevingsonderzoek
febr '23 – sept '23

Liv Colonne

Perspectieven van
onderwijsinternaten op
ondersteuning van kinderen
en jongeren in een
(vermoedelijke) VOS

Arteveldehogeschool i.s.m.
Samen1Plan, pilootregio Gent-
Scheldekracht

Onderwijsinternaten op de brug naar welzijn

ONDERZOEKSRAPPORT

- Decretaal kader
- Methodologisch kader: onderzoeksvragen
- Probleemstelling
- Bespreking resultaten: centrale spanningsvelden

Decretaal kader

- **Van conceptnota naar praktijk :**
  - > 'kinderen en jongeren die vanuit een (*vermoedelijke*) verontrustende thuissituatie verblijven in een onderwijsinternaat'
- **Conceptnota** Onderwijs - Welzijn, '21: onderwijsinternaten
  - > *Context nabij en vermaatschappelijkt aanbod, dat dicht aansluit bij de natuurlijke leefwereld van de jongere en het gezin'*
- **Decreet** onderwijsinternaten, sept '23:
  - > Maatschappelijke verwachting' t.a.v. onderwijsinternaten via het Referentiekader voor Onderwijsinternaatkwaliteit (RIK)

Decretaal kader

Hoe meer onderwijsinternaten in contact komen met welzijnsactoren, hoe sterker **‘de kracht van het normale’** lijkt te klinken:

‘Ze hebben ons gevraagd of we de transitie wilden maken van onderwijs naar welzijn maar ons kabinet en bestuur heeft gekozen om dat niet te doen, omdat we nu heel laagdrempelig kunnen werken en omdat kinderen binnen onze eigen scholengemeenschap vlugger bij ons terecht kunnen.’

Methodologisch kader

- ***Hoe kijken onderwijsinternaten naar een ‘vermaatschappelijke’, contextnabije rol in relatie tot welzijnsactoren?***
  - *Wat hebben onderwijsinternaten nodig om een ‘vermaatschappelijke’, contextnabije rol op te nemen in relatie tot welzijnsactoren?*
  - *Wat wordt verstaan onder de verdeling van verantwoordelijkheden tussen onderwijsinternaten, de school en welzijnsactoren?*
- 4 onderwijsinternaten – Gent-Scheldekraacht: cat. ‘onderwijsinternaten’
- 8 diepte-interviews beheerders, opvoeders + klankbordgroep
- Jongeren/gezinnen, welzijnsactoren (nog) niet bevraagd !

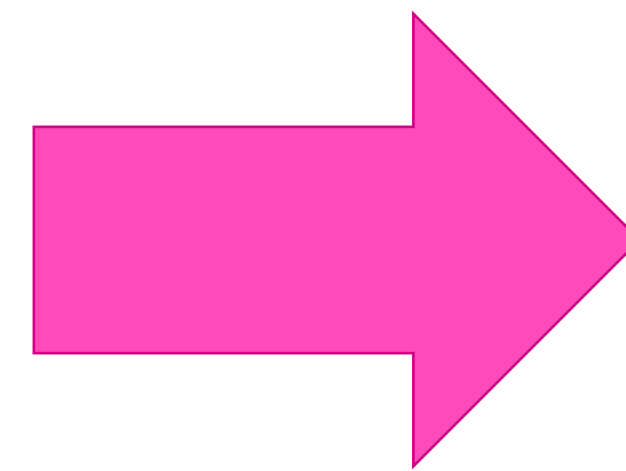
Probleemstelling

- Nieuw decreet: schaalvergroting - paradox tav ‘vermaatschappelijking’ ?
- Internaten uit de marge halen: *herkenning* en *erkenning*
- Netwerking = actuele tendens
  - Belang van ingenomen perspectief in netwerking:
    - Samenwerking leidt niet per definitie tot positieve effecten voor kind/jongere (Coussée et al, 2010)
    - Reflectieve insteek: vooraannames tav elkaars werking (Naert, Colonne & Eerdeken, 2022)

4 centrale spanningsvelden

- Onderwijskundige vs maatschappelijke opdracht
- Groepsgerichte vs individuele ondersteuning
- Kindgerichte vs contextgerichte ondersteuning
- (H)erkenning van professionele identiteit

Ondersteuning bij
een vermoeden
van VOS

Onderwijskundige versus maatschappelijke opdracht

‘Kansen geven en laagdrempeligheid, ligt wel ingebed in onze visie maar we moeten wat inboeten op studiebegeleiding. Dat is wel een uitdaging. RIK geeft aan om je daar als internaat zo goed mogelijk op te blijven uitdagen, op de zwaktes.’

‘We hebben onze doelgroepen enorm zien veranderen. Vroeger waren het vooral kinderen uit de buurt, en was de voornaamste reden van aanmelding dat het kind niet op school geraakte, of er is te weinig structuur. En we hebben dat zien verschuiven naar meer en meer kinderen die in een VOS zitten.’

Onderwijskundige versus maatschappelijke opdracht

‘Als ouders, zelfs gesteund door contextbegeleiding, komen aanmelden en je stelt die vragen en je krijgt daar dan geen antwoord op. En als je dan vragen stelt aan de school van waar ze komen, dan lossen die ook niet veel. En ik moet eerlijk zeggen dan heb je zelf ook wat terughoudendheid.’

‘Ik persoonlijk ben van mening als er een OCJ of jeugdrechtbank of een andere welzijnsactor betrokken is, dan móét die sowieso aanwezig zijn bij de inschrijving. Ook al zeggen ze dat het niet lukt, ik verwacht dat wel.’

Groepsgerichte versus individuele ondersteuning

‘Als er extra middelen zijn, willen we echt meer op het individuele kunnen inzetten, bv. herstelgesprekken. Maar het groepsgerichte blijft belangrijk.’

‘ ’t Is goed dat er ELP is, maar wat zijn eigenlijk krachtige momenten? Als het kind het moeilijk heeft en ‘kom we gaan es samen de afwas doen’. Of de bloemekes water geven, dat komen ze elke dag vragen en dan doen we een babbelke. Dat is de sterkte van een internaat en van veel voorzieningen hoor.’

Kindgerichte versus contextgerichte ondersteuning

‘We hebben vooral de medewerking van mama gemist, om haar al veel vroeger aan te melden bij jongerenwelzijn.’

‘Van Pleegzorg hebben we de vraag gekregen van iemand van onze internen, om in een supportersmeeting mee in te stappen. De supporters zijn diegenen die rond het meisje allemaal gaan staan. Dus het internaat, met andere belangrijke figuren binnen de context.’

‘We hebben al gemerkt dat we de vertrouwensband met de kinderen dreigen te verliezen. ... Door die ouders te helpen en te ondersteunen kan de intern het gevoel krijgen dat we er niet zijn voor hem of haar.’

Kindgerichte versus contextgerichte ondersteuning

‘We wisten dat ze in ’t weekend bijna geen eten hadden en dan mochten ze op vrijdag naar de keuken gaan en de overschotten van donderdag en vrijdag meenemen.’

‘In ’t begin was er een starre kijk op agressie. Dat is nu al genuanceerder, dat ze weten dat die gasten gefrustreerd zijn, dat dat niet naar hen gericht is, en dat er verschillende soorten agressie bestaan. Dat is echt omdat je dat bespreekbaar maakt op team.’

(H)erkenning van professionele identiteit

‘Vroeger was het internaat er als steun voor het gezin, en de ouders die zagen ons ook als steun én die steunden ons ook eigenlijk. Maar we zijn nu meer een oplossing geworden i.p.v. een steun.’

‘Een opvoedster is bewust vanuit de HV bij ons komen werken en ze was verschoten: ‘Respect voor de opvoeders hier’, zei ze. Ze heeft een jaar nodig gehad om dat groepsgerichte onder controle te krijgen. Soms heb ik het gevoel dat men onvoldoende beseft wat de functie inhoudt.’

(H)erkenning van professionele identiteit

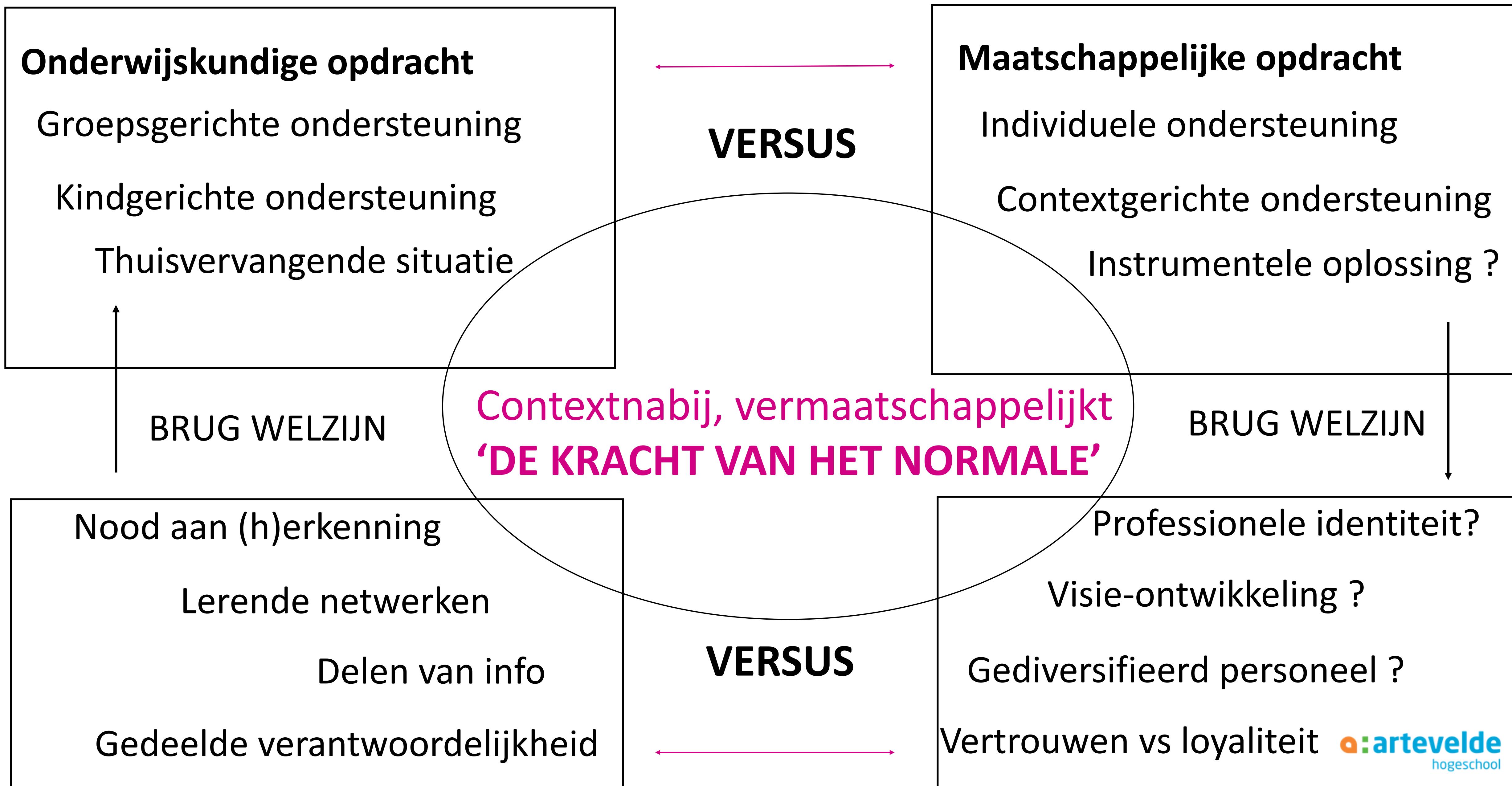
‘Gisteren besliste het CLB om een dossier te sluiten, want hij doet het goed op school. Dat vond ik heel frustrerend omdat we aangaven dat we toch nog zaken zien. Hoe kijken ze dan naar ons als internaat? Nu moeten wij zelf die ouders motiveren om de vraag te stellen aan CLB.’

Wij proberen, als er HV op zit, de neutrale partner te zijn. We proberen een verlenging te zijn van de opvoeding en structuur te bieden maar dat wij niet diegene zijn om met het vingertje te gaan wijzen. Want dan wordt er minder vlug iets bereikt. We proberen ook letterlijk samen aan tafel te zitten met de contextbegeleiding en de ouders.

Naar goede praktijken

1. Professionalisering & vorming: nood aan erkenning en eigen identiteit
2. Psychosociale begeleiding van internen: gedeelde verantwoordelijkheid
3. Coördinatie met vaste ankerpunten: CLB, ELP, OSD, ...
4. Inzet op vrije tijd: drempels naar externe vrijetijdsorganisaties
5. Inzet op transparantie en betrokkenheid: delen info, lerende netwerken
6. Inzet op trajectcontinuïteit: proactief handelen, brugfunctie

REFLECTIEKADER ONDERWIJSINTERNATEN

Vragen?

---

liv.colonne@arteveldehs.be

[Lees het onderzoeksrapport](#)

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Opgroeien